

FÖRSKOLESERIEN

Studiehandledning

Hållbar utveckling

Att lära för livet och framtiden

Natur & Kultur

Studiehandledning

Hållbar utveckling

Handledningen riktar sig till dig som arbetar eller ska arbeta med barn i förskolan och utgår ifrån boken *Hållbar utveckling i förskolan Att lära för livet och framtiden*. I handledningen kommer du att få mer vägledning i hur ni kan arbeta med hållbar utveckling, de globala målen och naturvetenskap och teknik på er förskola och förhoppningsvis bidrar den till utökad och förstärkt kompetensutveckling.

Det är viktigt att ni har en förståelse och arbetar med alla delar eftersom de är beroende av varandra för att få en helhet. När ni fokuserar och hittar arbetssätt där alla dimensionerna samverkar, skapas kulturer av hållbarhet och då arbetar ni med hållbar utveckling.

Vi har under många år utvecklat arbetssätt för hållbar utveckling i förskolor och vi hoppas att vårt arbete ska inspirera dig och dina kollegor, och att ni kan använda det som passar er för att skapa ett arbetssätt som fungerar på just er förskola.

Upplägg

Detta är ett arbete som ni gör över lång tid. Vi tror att det vi fokuserar på växer. Ämnena kräver engagemang och att för att få bästa effekt är det viktigt att alla är pålästa. Vi rekommenderar att ni träffas kontinuerligt varje månad och sitter i mindre lärgrupper, gärna med en handledare som fördelar ordet. Lämplig mötestid är 1–1,5 timme. Använd tiden i era lärgrupper för dialog och reflektion med varandra. Handledningen är uppbyggd på fyra träffar men träff 3 kan ni dela upp på flera olika tillfällen om det skulle behövas.

Inför träff 1

- Läs sidorna 9–22 om hållbar utveckling.
- Utgå ifrån diskussionsfrågorna i boken på sidorna 12 och 14 och fundera vilka mål ni har för ert hållbarhetsarbete.

TRÄFF 1 Vad innebär hållbar utveckling i förskolan?

Denna träff utgår från målet: ”Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.” (Lpfö 18)

Fundera kring följande och diskutera:

- Hur kan vi utveckla ett gemensamt förhållningssätt kring våra barn?
- Vad har vi för vision för vår enhet?
- Vad har vi för barnsyn och kunskapssyn?
- Vilka frågor uppmärksammar vi att barnen tycker är viktiga och vill diskutera?
- Hur bemöter vi barnens behov och frågor i dag?
- Hur kan vi utvecklas för att bättre bemöta barnens behov och frågor?

Inför träff 2

- Läs sidorna 23–33.
- Anteckna i förväg vad hållbar utveckling innebär för dig i din profession och ta med anteckningarna till träffen för vidare dialog.

TRÄFF 2 Arbetssätt för hållbarhet

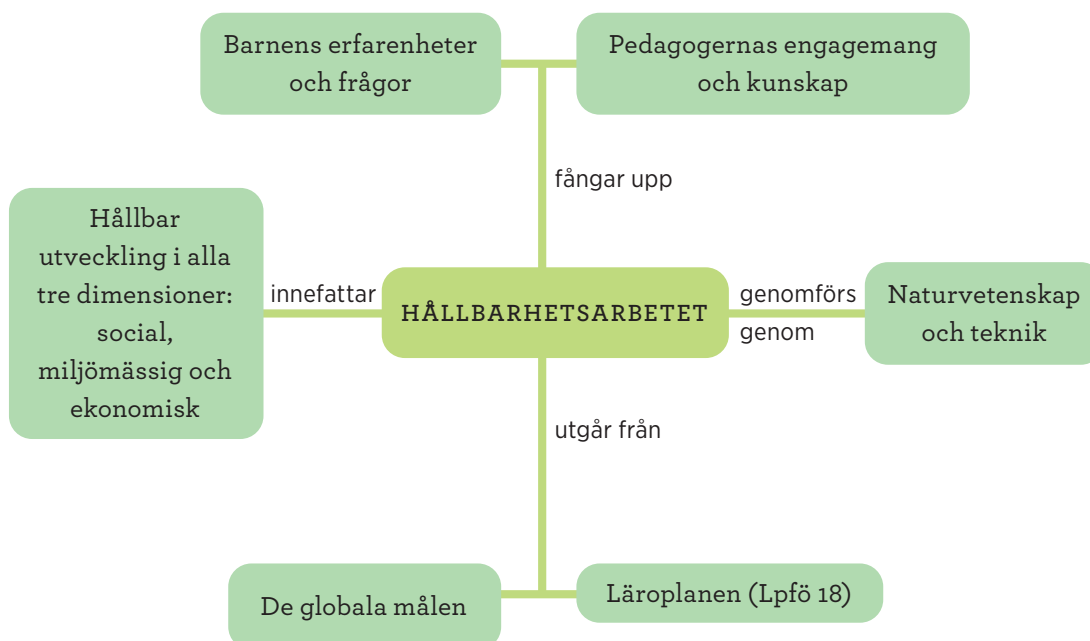
Se över era anteckningar och välj ut de tre viktigaste punkterna och delge varandra. Vilka gemensamma frågeställningar vill ni tillsammans utveckla? Vad kan ni arbeta vidare med?

Diskutera hållbarhetskartan nedan (den finns även på sidan 24) och fundera på hur ni kan arbeta på ett liknande sätt. Hur kan ert kollegiala lärande utvecklas när förskolan jobbar mot samma hållbarhetsidé?

Diskutera tillsammans för att ta reda på vad ni på förskolan har för kunskaper gällande ämnena och vad ni behöver tillföra.

- Vilka förutsättningar har förskolan för att bedriva undervisning om hållbar utveckling?
- På vilket sätt arbetar ni med hållbarhetsundervisning och vad är viktigt att tänka på?
- På vilket sätt kan barnens dokumentation öka kvaliteten i förskolan?

För att kunna stärka barnens uppfattningar i hållbarhetsarbetet behövs information, fakta och de rätta begreppen. Fundera kring hur ni behöver förbereda er för att tillföra barnen nya perspektiv.

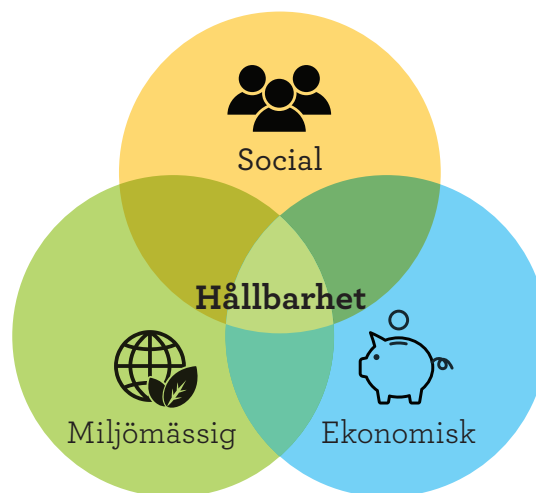

Inför träff 3

- Läs sidorna 33–46 om social hållbarhet
- Läs sidorna 51–67 om miljömässig hållbarhet
- Läs sidorna 79–85 om de globala målen.
- Fundera igenom vad ni har för erfarenheter utifrån de tre dimensionerna.

TRÄFF 3 De tre dimensionerna

Under denna träff kommer ni bearbeta hållbar utveckling och dess tre dimensioner. Om ni vill kan ni välja att dela upp innehållet och ta en dimension åt gången.

Social hållbarhet:

I förskolan behöver vi agera för en social rättvisa som främjar en hållbar utveckling. Det kan vi göra genom att sträva efter att se allas lika värde, arbeta med demokratifrågor och mänskliga rättigheter, och försöka bli en jämställd, jämlik förskola.

- På vilka olika sätt kan vi undervisa om mänskliga rättigheter och vad det innebär för barnen?
- Hur arbetar vi i dag med barnkonventionen? Hur kan vi utveckla det arbetet?
- Hur främjar arbetet med social hållbarhet ett hållbart samhälle?

Miljömässig hållbarhet:

Förskolan ska enligt läroplanen medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp.

- Vad behöver vi tillföra för att alla barn ska få tillgång till natur och miljö?
- Vad behöver vi göra för att de ska få möjlighet att utveckla förståelse för den miljömässiga hållbarheten?
- Vilket material behöver vi för att främja ett aktivt arbete ute med fokus på detta?

Ekonomisk hållbarhet:

Ekonomisk hållbarhet innebär en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten.

- Vad behöver barnen förstå i arbetet med ekonomisk hållbarhet?
- På vilka sätt kan vi undervisa om ämnet?
- Vad behöver er förskola fokusera på för att hushålla med de resurser som människor har att tillgå?

De globala målen:

De globala målen är en riktning som vi människor ska följa för en hållbar värld. Globala mål: Att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen (UNDP 2020).

- Varför är det viktigt för barnen att ha en kunskap om globala målen?
- Hur de kan få en långsiktig förståelse och tillägna sig kunskap och förhållningssätt?
- Vilka globala mål är igenkännbara, eller kan bli det, i ert arbete?
- Hur kan ni implementera de globala målen i er verksamhet?

Inför träff 4

- Läs sidorna 86–122.
- Tänk igenom vilka punkter ni vill ha med när ni på träffen ska skapa er hållbarhetsplan.

TRÄFF 4 Naturvetenskap och teknik

Vi anser att kunskap om hur naturvetenskap och teknik ger oss en förståelse för en hållbar utveckling då många frågor är viktiga för ett samhälles framtid. Tekniska lösningar har i alla tider varit betydelsefulla för människan och för samhällets utveckling.

Fundera och diskutera tillsammans:

- Hur kan förskolan jobba på ett naturvetenskapligt arbetssätt?
- Vilka förmågor får barnen genom att experimentera? Hur kan ni se experimenterande som en tillgång i ert arbete?
- För att kunna bedriva utveckling med hjälp av tekniken krävs både vilja och kunskap. Diskutera på vilket sätt. Vad behöver förskolans arbete innehålla för att ge barnen en teknisk kompetens?
- Hur kan den digitala tekniken vara en tillgång för barnen i förskolan och hur den kan medverka till hållbar utveckling?
- Skapa sedan en plan för ert hållbarhetsarbete. Vilka mål är viktiga för er att ta med för ert fortsatta arbete? Utgå från era slutsatser i diskussionen och ta hjälp av planen på sidorna 88–90 i boken.

För framtiden

Vårt syfte med den här boken och handledningen är att inspirera, sprida glädje och bidra med utökad kunskap till ett arbete för en hållbar utveckling i fler förskolor. Vi vill stötta er att ge era barn en grundkunskap och en start på deras resa. Ni är betydelsefulla aktörer i det – ni har världens viktigaste arbete! Det vi önskar är att ni alla bidrar på ert sätt och med era barn. Var stolta över det och ta med er hur viktiga ni är.

Lycka till i ert hållbarhetsarbete!